

Etapy rozwoju dialogu społecznego w Polsce na poziomie krajowym

Pakt o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania

W podpisanym 22 lutego 1993r. „Pakcie o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania” sygnatariusze uzgodnili utworzenie Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych. Jej zadaniem było wypracowywanie, w procesie dialogu, wspólnego stanowiska w sprawie kierunków i instrumentów polityki społeczno-gospodarczej państwa.

Komisja została utworzona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 7/94 z dnia 15 lutego 1994r., która regulowała także skład, organizację i kompetencje Komisji. Do jej zadań należało m.in. monitorowanie procesów gospodarczych i proporcji makroekonomicznych, ocena mechanizmów i instrumentów stosowanych w polityce społeczno-gospodarczej, przedstawianie opinii i wniosków dotyczących priorytetów polityki społecznej i gospodarczej w tym szczególnie w zakresie polityki płac, zatrudnienia, świadczeń socjalnych, konsumpcji. Mimo, że sama Komisja nie miała ustawowej podstawy działania, to była wskazywana jako podmiot dialogu społecznego w kilku ustawach z precyzyjnie określonymi zadaniami.

Skład Komisji został ustalony w oparciu o kryterium historyczne. Członkami Komisji zostali sygnatariusze „Paktu o przedsiębiorstwie państwowym w trakcie przekształcania”. Brak było w uchwale Rady Ministrów kryteriów reprezentatywności, dających prawo do uzyskania statusu członka Komisji innym podmiotom. Możliwość rozszerzenia składu Komisji istniała, wymagany był jednak wniosek samej Komisji. Komisja nigdy jednak nie osiągnęła porozumienia w sprawie powiększenia swojego składu. Komisja składała się z:

- 1) przedstawicielei naczelných organów administracji państwowej (pięciu, reprezentujących Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej, Ministerstwo Przemysłu i Handlu, Ministerstwo Przekształceń Własnościowych, Ministerstwo Finansów, Centralny Urząd Planowania),
- 2) związków zawodowych (Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych i Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” oraz po jednym przedstawicielu każdego z siedmiu związków branżowych: Federacji Związków Zawodowych Pracowników PKP, Konfederacji Związków Zawodowych Energetyków, Porozumienia Związków Zawodowych „Kadra”, Związku Zawodowego Inżynierów i Techników, Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych w Polsce, Związku Zawodowego Pracowników Komunikacji Miejskiej, Związku Zawodowego Przemysłu Elektromaszynowego),
- 3) organizacji pracodawców (Konfederacji Pracodawców Polskich).

Ponadto w pracach Komisji uczestniczyli w charakterze obserwatorów przedstawiciele: Głównego Urzędu Statystycznego i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Prawna podstawa

działania Komisji, w formie uchwały Rady Ministrów, od początku była traktowana jako regulacja tymczasowa, obowiązująca do czasu uchwalenia odpowiedniej ustawy.

W ciągu 8 lat funkcjonowania Komisji odbyło się łącznie 76 jej posiedzeń plenarnych. Dane dotyczące poszczególnych lat (15 w 1994r., 18 w 1995r., 12 w 1996r., 10 w 1997r., 8 w 1998r., 9 w 1999r., 4 w 2000r.) w połączeniu ze świadomością, że w wyborach 1997r. większość parlamentarną stanowili posłowie Akcji Wyborczej Solidarność, bloku politycznego stworzonego przez NSZZ „Solidarność”, pokazują zmieniającą się rolę Komisji.

Ważną rolę w pracy Komisji odgrywały zespoły problemowe. W 2000r. działało ich 7: ds. ośton socjalnych, ds. reformy systemu zabezpieczenia społecznego, ds. rynku pracy i polityki regionalnej, ds. praw związkowych i pracowniczych, ds. oceny skutków społecznych towarzyszących wdrażanej reformie systemowej w ochronie zdrowia, ds. reformy terytorialnej kraju, ds. wynagrodzeń pracowników cywilnej sfery budżetowej. Zespoły te były miejscem pogłębionych dyskusji i analiz oraz płaszczyzną wypracowania projektów uchwał całej Komisji. W pracach zespołów uczestniczyli przedstawiciele wszystkich organizacji będących członkami Komisji.

Komisja Trójstronna ustalała swoje stanowiska w drodze konsensusu a w przypadku rozbieżności każda ze stron miała prawo prezentowania swojego odrębnego stanowiska. Najważniejsze sprawy, w których Komisja osiągnęła porozumienie to:

- 1) ustalenie maksymalnego rocznego wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w podmiotach gospodarczych oraz orientacyjnych wskaźników przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w III i IV kwartale 1994 roku i w kolejnych kwartałach lat 1995, 1996, 1997,
- 2) uzgodnienia wzrostu przeciętnych płac pracowników sfery budżetowej w 1995r.,
- 3) uzgodnienie stanowiska w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok 1996 i określenia przez partnerów społecznych preferencji podziału środków z rezerwy ogólnej Rady Ministrów zaplanowanej w tym budżecie,
- 4) uzgodnienie stanowiska w sprawie programu reformy ubezpieczeń społecznych (grudzień 1995r. i kwiecień 1997r.).

W treści porozumienia zawartego 3 stycznia 1995r., dotyczącego poziomu środków na wynagrodzenia w państwowej sferze budżetowej w 1995r., zapisano klauzulę pokoju społecznego, obowiązującą w okresie trwania realizacji porozumienia - co umożliwiło zakończenie długotrwałego strajku głodowego w służbie zdrowia.

Z powodu braku woli współpracy partnerów społecznych dialog w Komisji Trójstronnej nie zawsze mógł być prowadzony:

- 1) nie osiągnięto porozumienia w sprawie wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w podmiotach gospodarczych na 1998r. ani w zakresie kształtowania wynagrodzeń pracowników cywilnej sfery budżetowej w 1998r. gdyż w negocjacjach nie wzięła udziału reprezentacja NSZZ „Solidarność”,

- 2) w kwietniu 1999r. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych zawiesiło swój udział w pracach i od tego czasu nie doszło już na posiedzeniach plenarnych do żadnych wspólnych ustaleń.

Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997r.

Kwestia dialogu społecznego znalazła swoje miejsce w Konstytucji RP z 1997r. W preambule znalazł się następujący zapis: „ustanawiamy Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej jako prawa podstawowe dla państwa oparte na poszanowaniu wolności i sprawiedliwości, współdziałaniu władz, **dialogu społecznym** oraz na zasadzie pomocniczości umacniającej uprawnienia obywateli i ich wspólnot”

Także art. 20 Konstytucji odnosi się do kwestii dialogu partnerów społecznych, stanowiąc że: „Społeczna gospodarka rynkowa oparta na wolności działalności gospodarczej, własności prywatnej oraz solidarności, **dialogu i współpracy partnerów społecznych** stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej.

Ustawa o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego

Specjalny zespół Komisji Trójstronnej, pracujący w lutym i marcu 2000r., przygotował projekt ustawy o Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych. Stanowił on podstawę przyjętego w czerwcu 2001r. rządowego projektu ustawy o Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych oraz o zmianie niektórych ustaw. Obok tego projektu do Sejmu został skierowany projekt poselski (Sojuzsu Lewicy Demokratycznej). W dniu 6 lipca 2001r. Sejm uchwalił ustawę o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego. Została opublikowana w dniu 18 września 2001r., na 5 dni przed wyborami parlamentarnymi w 2001r., i weszła w życie miesiąc po ogłoszeniu.

W skład Komisji wchodził przedstawiciele:

- 1) strony rządowej (powoływani przez Prezesa Rady Ministrów – najczęściej ministrowie lub wiceministrowie),
- 2) strony pracowników (7 przedstawicieli każdej z reprezentatywnych organizacji związkowej),
- 3) strony pracodawców (5 przedstawicieli każdej reprezentatywnych organizacji pracodawców).

Za reprezentatywne organizacje związkowe ustawa uznawała ogólnokrajowe związki zawodowe, ogólnokrajowe zrzeszenia (federacje) związków zawodowych i ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe (konfederacje), spełniające łącznie następujące kryteria:

- 1) zrzeszające ponad 300000 członków będących pracownikami, z tym że co najwyżej 100,000 członków zatrudnionych w podmiotach dla których wiodący rodzaj działalności jest określony w jednej sekcji PKD,
- 2) działające w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Ustawa uznała z mocy prawa za reprezentatywne – po stronie pracowników – Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” i Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych. Przedstawiciele Forum Związków Zawodowych zostali powołani do składu Komisji w marcu 2003 r., po sądowym potwierdzeniu ich reprezentatywności.

Ustawa w praktyce uniemożliwiła „podwójne naliczanie członków” (tych samych osób przez dwie organizacje).

Za reprezentatywne organizacje pracodawców ustawa uznała organizacje:

- 1) zrzeszające pracodawców zatrudniających ponad 300000 pracowników, z tym że co najwyżej 100,000 członków zatrudnionych w podmiotach dla których wiodący rodzaj działalności jest określony w jednej sekcji PKD,
- 2) mające zasięg ogólnokrajowy,
- 3) działające w podmiotach gospodarki narodowej, których podstawowy rodzaj działalności jest określony w więcej niż w połowie sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Ustawa uznała za reprezentatywne organizacje pracodawców: Konfederację Pracodawców Polskich, Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych i Związek Rzemiosła Polskiego. Ustawowe kryteria reprezentatywności potwierdził w procedurze sądowej, w czerwcu 2002r., Business Centre Club – Związek Pracodawców.

Ustawa w praktyce uniemożliwiła „podwójne naliczanie członków” (tych samych osób przez dwie organizacje).

Organizacje związkowe i organizacje pracodawców były zobowiązane do występowania z wnioskami o stwierdzenie ich reprezentatywności co 4 lata.

Oprócz reprezentantów strony rządowej i partnerów społecznych w pracach Komisji uczestniczyli, z głosem doradczym, przedstawiciele: Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Banku Polskiego, jak również przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, delegowani przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego a od 2008r. także przedstawiciel organizacji pozarządowych, reprezentujący Radę Działalności Pożytku Publicznego.

Pracami Komisji kierował przedstawiciel rządu (jako Przewodniczący), każda z organizacji nominowała jedną osobę na funkcję Wiceprzewodniczącego Komisji – zwykle byli to Przewodniczący tych organizacji. To gremium tworzyło Prezydium Komisji.

Ważną rolę w pracy Komisji odgrywały zespoły problemowe. Ich liczba była sukcesywnie zwiększana. W 2011r. działało 10 stałych zespołów: ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, ds.

prawa pracy i układów zbiorowych, ds. rozwoju dialogu społecznego, ds. ubezpieczeń społecznych, ds. usług publicznych, ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, ds. współpracy z Międzynarodową Organizacją Pracy, ds. funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, ds. Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej, ds. Unii Europejskiej.

W ciągu 11 lat funkcjonowania Komisji odbyło się łącznie 74 jej posiedzeń plenarnych. Dane dotyczące poszczególnych lat (2 w 2001r., 10 w 2002r., 8 w 2003r., 7 w 2004r., 5 w 2005r., 5 w 2006., 3 w 2007r., 6 w 2008r., 6 w 2009r., 4 w 2010., 6 w 2011r., 8 w 2012r., 4 w 2013.) pokazują stopniowe zmniejszanie znaczenia Komisji.

Wskazuje na to także analiza uchwał podjętych przez Komisję – czyli stanowisk uzgodnionych w drodze porozumienia przez wszystkich członków Komisji. Komisja łącznie przyjęła 43 uchwały, ostatnią w dniu 15 września 2010r. Spośród tych uchwał jedynie 13 można uznać za merytoryczne, dotyczące ważnych zagadnień o charakterze społeczno-gospodarczym i mających bezpośredni wpływ na obowiązujące normy prawne:

- 1) Uchwała nr 4 z dnia 25 kwietnia 2002 roku w sprawie projektu ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych,
- 2) Uchwała nr 5 z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych ustaw,
- 3) Uchwała nr 8 z dnia 24 lipca 2002 r. w sprawie średniorocznego wskaźnika wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz waloryzacji emerytur i rent w 2003 r.,
- 4) Uchwała nr 10 z dnia 13 grudnia 2002 r. w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- 5) Uchwała nr 11 z dnia 13 grudnia 2002 r. w sprawie stopniowej likwidacji zróżnicowania wskaźnika procentowego kwot bazowych, stosowanego przy ustalaniu wysokości świadczeń,
- 6) Uchwała nr 14 z dnia 20 lutego 2003 r. w sprawie projektu ustawy o rencie socjalnej
- 7) Uchwała nr 16 z dnia 20 lutego 2003 r. w sprawie projektu Ustawy o zasadach zatrudniania pracowników tymczasowych,
- 8) Uchwała nr 19 z dnia 17 czerwca 2003 r. w sprawie projektu ustawy o przejęciu przez Skarb Państwa zobowiązań ZUS z tytułu nie przekazanych składek do otwartych funduszy,
- 9) Uchwała nr 20 z dnia 10 lipca 2003 r. w sprawie rządowego projektu ustawy o pomocy społecznej,
- 10) Uchwała KT nr 23 z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie wysokości wskaźnika przyrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia u przedsiębiorców na rok 2004,
- 11) Uchwała nr 35 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę na 2010 r.,

- 12) Uchwała nr 37 z dnia 24 czerwca 2010 r. w sprawie weryfikacji kwot kryteriów dochodowych od 1 października 2010 r.,
- 13) Uchwała nr 41 z dnia 13 września 2010 r. w sprawie uzgodnienia wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2011 r.

Pozostałe uchwały miały charakter wewnętrzny (np. zmiana regulaminu, utworzenie zespołu) lub deklaracyjny (np. potwierdzono wolę prac nad określonym zagadnieniem w ramach Komisji). Aż 10 spośród tych uchwał zostało przyjętych w pierwszych dwóch latach funkcjonowania Komisji.

Komisja praktycznie zakończyła swoją działalność 26 czerwca 2013 r. gdy związki zawodowe zawiesiły prace, uznając, że dialog w Komisji jest pozorowany a rząd nie bierze pod uwagę ich postulatów.

Ustawa o o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego

W 2013r. związki zawodowe przedstawiły prezydentowi RP propozycję zmiany modelu funkcjonowania dialogu społecznego na poziomie krajowym. Po 2 latach prac Sejm uchwalił, w dniu 24 lipca 2015r, ustawę o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego. W porównaniu z dotychczasowym modelem (Komisja Trójstronna) ustawa przyniosła szereg zmian – zarówno w zakresie organizacji jak i zakresu działania.

Ustawa określiła przede wszystkim cele Rady Dialogu Społecznego:

- 1) zapewnienie warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zwiększenia konkurencyjności polskiej gospodarki i spójności społecznej,
- 2) realizacja zasady partycypacji i solidarności społecznej w zakresie stosunków zatrudnienia,
- 3) działanie na rzecz poprawy jakości formułowania i wdrażania polityk oraz strategii społeczno-gospodarczych, a także budowania wokół nich społecznego porozumienia poprzez prowadzenie przejrzystego, merytorycznego i regularnego dialogu organizacji pracowników i pracodawców oraz strony rządowej,
- 4) wspieranie prowadzenia dialogu społecznego na wszystkich szczeblach jednostek samorządu terytorialnego.

Członków Rady Dialogu Społecznego powołuje i odwołuje Prezydent RP na wniosek odpowiedniej organizacji związkowej lub organizacji pracodawców albo Premiera. W aktualnym modelu większy nacisk został położony na trzy strony Rady (pracownicza, pracodawców i rządowa) z pozostawieniem tym stronom przestrzeni dla ich uzgodnień. Obecnie każda ze stron społecznych ma w Radzie 24 przedstawicieli, stronę rządową reprezentuje 11 osób a ponadto w pracach Rady uczestniczą z głosem doradczym przedstawiciele Prezydenta RP, GUS, NBP i Głównego Inspektora Pracy.

Ustawa utrzymała dotychczasowe zasady uznawania organizacji pracowników lub pracodawców za reprezentatywne, a więc mającą prawo do członkostwa w Radzie Dialogu Społecznego.

Aktualnie członkami Rady są:

- 1) trzy organizacje związkowe (NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych),
- 2) sześć organizacji pracodawców (Konfederacja „Lewiatan”, Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Pracodawców Business Centre Club, Związek Rzemiosła Polskiego, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców, Federacja Przedsiębiorców Polskich).

Ważna zmiana dotyczyła także sposobu kierowania pracą Rady, w tym obsadzania funkcji Przewodniczącego Rady. Wprowadzono rotacyjne (pomiędzy trzema stronami), roczne przewodnictwo w Radzie oraz zasadę, że każda organizacja reprezentowana w Radzie i strona rządowa wyznaczają Wiceprzewodniczącego Rady (o ile nie obsadzają funkcji Przewodniczącego).. Takie gremium tworzy Prezydium Rady.

Ustawa przewiduje dwupoziomowe kompetencje Rady Dialogu Społecznego. Część z tych kompetencji została zastrzeżona dla dialogu trójstronnego z udziałem trzech partnerów – pracodawców - pracowników - rządu, a więc całej Rady, część natomiast dla dialogu autonomicznego dwóch stron - pracodawców i pracowników.

Strona pracodawców i związków zawodowych otrzymały prawo inicjowania zmian ustawowych, pod warunkiem wspólnego uzgodnienia projektu lub przynajmniej założeń do ustawy. Oczywiście nadal mają możliwość opiniowania projektów ustaw i innych aktów prawnych. Mogą też przedstawiać wspólne zapytania ministrom, i wnosić o zmianę lub wydanie ustawy, domagać się wysłuchania publicznego, występować do Sądu Najwyższego o wykładnię przepisów prawa i do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie konstytucyjności ustaw.

Rada corocznie realizuje też zadania określone w pięciu ustawach:

- 1) uzgadnianie wysokości średniorocznych wskaźników wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej na rok następny – zgodnie z ustawą z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw,
- 2) uzgadnianie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę na rok następny, zgodnie z ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę,
- 3) uzgadnianie kryteriów dochodowych zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- 4) uzgadnianie zwiększenia wskaźnika waloryzacji emerytur i rent na rok następny zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

- 5) uzgadnianie wysokości kwot zasiłków rodzinnych oraz wysokości świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Generalnie Rada Dialogu Społecznego otrzymała szersze kompetencje niż te, które posiadała Komisja Trójstronna. O ile Komisja zajmowała się głównie relacjami pracownik-pracodawca, to Rada Dialogu otrzymała także prawo opiniowania wszystkich problemów i przepisów związanych z polityką gospodarczą czy przedsiębiorczością.

Proces podejmowania rozstrzygnięć (uchwał) przez Radę Dialogu został uelastyczniony.

Uchwały Rady są przyjmowane jednomyślnie, za zgodą każdej z trzech stron. Stanowisko każdej ze stron reprezentujących partnerów społecznych wymaga zwykłej większości głosów, przy obecności co najmniej 2/3 członków reprezentujących daną stronę. Stanowisko strony rządowej przyjmowane jest jednomyślnie przez obecnych na posiedzeniu przedstawicieli Rady Ministrów.

W województwach działają Wojewódzkie Rady Dialogu Społecznego tworzone przez marszałka, na wspólny wniosek organizacji pracodawców i związkowej. Oprócz stron: samorządowej, związkowej i pracodawców w ich pracach uczestniczą przedstawiciele wojewody, a do udziału w posiedzeniach mogą być zapraszani przedstawiciele powiatów i gmin.

Minister właściwy do spraw pracy otrzymał prawo powoływania, na wniosek stron, niezależne od Rady zespoły dla prowadzenia branżowego dialogu społecznego.

Aktualnie w Radzie Dialogu Społecznego działa 8 stałych zespołów problemowych (ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, ds. prawa pracy, ds. polityki gospodarczej i rynku pracy, ds. ubezpieczeń społecznych, ds. rozwoju dialogu społecznego, ds. funduszy europejskich, ds. usług publicznych, ds. międzynarodowych).

Rada podjęła dotychczas 58 uchwał a ponadto zostało łącznie podjętych 110 wspólnych uchwał strony pracodawców i pracowników. Stanowi to istotną zmianę ilościową w porównaniu z wcześniejszymi modelami dialogu społecznego na poziomie krajowym. Potwierdza także że model dialogu w ramach Rady Dialogu Społecznego może stanowić dobrą podstawę do dalszego rozwijania w przyszłości dialogu autonomicznego pomiędzy partnerami społecznymi.

Ta sama ustawa stworzyła też podstawy prawne dla działalności Wojewódzkich Rad Dialogu Społecznego, tworzonych przez marszałka, na wspólny wniosek organizacji pracodawców i związkowej. Oprócz stron: samorządowej, związkowej i pracodawców w ich pracach uczestniczą przedstawiciele wojewody, a do udziału w posiedzeniach mogą być zapraszani przedstawiciele powiatów i gmin.

Minister właściwy do spraw pracy otrzymał także prawo powoływania, na wniosek stron, niezależne od Rady Dialogu Społecznego, zespoły dla prowadzenia branżowego dialogu społecznego. Obecnie funkcjonuje 20 zespołów branżowych. W ich skład wchodzi związki zawodowe działające w danej branży oraz organizacje pracodawców z tej branży a także

przedstawiciele właściwych merytorycznie resortów – w randze sekretarzy i podsekretarzy stanu. Do udziału w pracach zapraszani są również przedstawiciele izb i samorządów gospodarczych, reprezentanci samorządu terytorialnego oraz instytucji podległych rządowi.

